

populaire voorganger Johannes XXIII zoals diens supporters soms claimen) schafte het gebruik af en verkocht het kostbare geval ten behoeve van de armen. Maar tot 2005 bleef dit oersymbool van wereldlijke macht en van geestelijke en goddelijke pretenties het pauselijk wapen kronen.

Benedictus XVI heeft de tiara vervangen door de bisschopsmijter, óók een soort kroon maar een die slechts wijst op de macht om te onderrichten, te heiligen en de kerk te besturen – gesymboliseerd door de drie horizontale balken in goud op de mijter van zilver, samengehouden door een verticale balk. Overigens geldt 'metaal op metaal', goud op zilver, als een zonde tegen de geboden van de heraldiek. De paus is en blijft wel 'soeverein van Vaticaanstad', maar dit rudiment van de ooit grote wereldlijke macht van het pausdom heeft als vast onderdeel in het wapen plaatsgemaakt voor louter spirituele doelen.

Het *pallium* onderaan is een nieuwheid en lijkt in de symboliek naast de mijter wat dubbelop voor de bisschoppelijke volmachten.

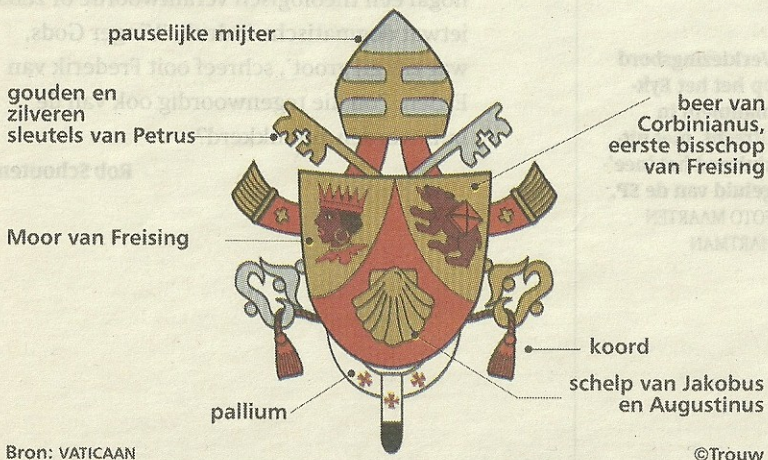
Gebleven rondom het wapen zijn

neemt en verder draagt: in een notendop vind je in de Beierse legende wat de nieuwe paus als zijn opdracht ziet voor de verwilderde beschaving van zijn tijd.

Centraal onder staat een gouden schelp op een veld van keel (rood). De schelp herinnert uiteraard aan Sint Jacobus en zijn bedevaartsoord in Compostela in noordwest Spanje. De kerk als pelgrim, Gods volk onderweg, is al sinds de dagen van het concilie in de jaren zestig een dierbare gedachte van deze paus.

Maar er is meer. Ratzinger is Augustinus-expert. En over hem gaat de anekdote dat hij eens op het strand liep te piekeren hoe het nou precies zat met de heilige Drieëenheid. Hij zag een kind dat water met een schelp in een kuiltje schepte. „Ik ga de zee hier in scheppen”, zei het kind trots. De vreselijk knappe Augustinus beseft dat hij met de Drieëenheid in zijn hersenpan in feite hetzelfde aan het doen was. Zo staat de schelp behalve voor de pelgrimage ook voor het mysterie dat alle verstand te boven gaat – voor wie er een open oog voor heeft.

Het wapen van Benedictus XVI

Bron: VATICAN

©Trouw

De beer in het pauselijke wapen is als het getemde beest dat de christelijke waarheid aanneemt en verder draagt.

leert de moed getoond onafhankelijk te zijn, door een eigen gemeente te stichten. Dat alles leidde vrijdag tot een zekere opwindung.”

Beit Ha'Chidush (BHC) en haar kersverse rabbijn streven onder andere vernieuwing van de liturgie na. Klaphecks installatie was daarvan een eerste voorbeeld. „Onder de choepa, het huwelijksbaldakijn, ben ik als het ware getrouwd met deze gemeente. Ook de zegen die ik heb uitgesproken, was georiënteerd op de bruiloftsceremonie.”

De betekenis van de gemeenschap en van de 'huwelijks' band die zij daarmee als rabbijn sluit, vindt Klapheck juist in deze tijd extra belang-

een gemeenschap van lotsbestemming en solidariteit.”

Bekeringsbeluste filosemitische christenen zullen vergeefs aan de deur kloppen van het Huis van Vernieuwing. Klapheck vraagt om hun begrip. „Het Europese jodendom staat op de ruïne van de Tweede Wereldoorlog. Het is zo gebroken en getekend, dat het versterken van de eigen identiteit prioriteit heeft. Veel Joden zijn ambivalent over hun eigen jodendom en weten niet waar ze staan. Die zullen wegblijven, wanneer wij de deur openen voor christenen, die theologisch vaak geweldig goed zijn onderlegd en niet ambiva-

ongeveer een weekende per maand.”

In 1999 schreef Klapheck, die zichzelf volmondig feministe noemt, met twee vriendinnen een historische gebeurtenis op haar naam. Met z'n drieën vatten ze het plan op een Europese conferentie te organiseren voor vrouwelijke rabbijnen, vrouwelijke chazanniot (voorzangers) en vrouwen in leidinggevende functie in joodse gemeenten. E-mails naar joodse gemeenten verspreid over heel Europa leverden tweehonderd reacties op. „We hadden op nog geen honderd gerekend.”

Tot haar grote verrassing bleken er in Europa maar liefst twintig

Huis van Vernieuwing, een on-Hollandse sjoel

Het bestuur van Beit Ha'Chidush is wat geschrokken van de publiciteit die volgde op de aankondiging dat vaderjoden en (een beperkt aantal) niet-joden konden aankloppen bij de Amsterdamse sjoel. Het leverde belangstelling op van *would be-joden* die niet conform de koers van de synagoge was.

Die koers is progressief en nogal on-Hollands. In Nederland was tot de komst van Elisa Klapheck geen vrouwelijke rabbijn. De oorsprong van Beit Ha'Chidush ligt in de Verenigde Staten en Engeland. Een zanger uit Los Angeles belandde hier, maar hij vond geen passende sjoel. Waar men niet vraagt naar je papier om te bewijzen dat je jood bent, waar homo's welkom zijn. Een (vrouwelijke) rabbijn uit Los Angeles is een tijdje 'virtueel rabbijn' voor Nederland geweest, voor vraag-en-antwoord per e-mail. Beit Ha'Chidush viert zelfs in augustus een *Queer Shabbatton*, vrij vertaald: Roze Sabbat.

De gebedsmantel van 'rabba' Klapheck is ongewoon veelkleurig. FOTO'S HERMAN WOUTERS

